

31 maart 2009, De Reehorst te Ede

Oogst

20 jaar peilingsonderzoek

Jan van Weerden
Hoofd Research POVO
Cito

Drie niveaus van evaluatie

Op **leerlingniveau**:

bv. met leerlingvolgsysteem

Op **schoolniveau**: school(zelf)evaluatie

bv. schoolrapport Eindtoets

ook: aggregatie van leerlinggegevens op groeps-
en schoolniveau

Op **stroomniveau**:

nationaal: PPON, (Prima), Cool5-18

internationaal: TIMSS, PIRLS, PISA

Periodieke Peiling van het Onderwijsniveau (PPON)

... een bijdrage leveren aan de onderwijskundige en maatschappelijke discussie over de kwaliteit van het basisonderwijs door het systematisch verzamelen van empirische gegevens over het leeraanbod en de leerresultaten...

... mede in het licht van de kerndoelen basisonderwijs

PPON

4 cycli van peilingonderzoek

1987-1991	1992-1996	1997-2003	2003-2008
Taal Rek&Wisk WO Engels Verkeer Muziek Beeldende v. Beweg. Ond.	Taal Rek&Wisk WO Engels Beeldende v. Beweg. Ond.	Taal Rek&Wisk WO Verkeer Muziek	Taal Rek&Wisk WO Engels Verkeer Beweg. Ond.

Uitgangspunt voor peilingonderzoek

Peilingonderzoek richt zich op:

de beschrijving van vaardigheden, competenties van de leerlingen op nauwkeurig omschreven, didactisch betekenisvolle eenheden van beperkte omvang.

Voor rekenen-wiskunde bv. wordt een verdeling gemaakt over 22 onderwerpen.

PPON

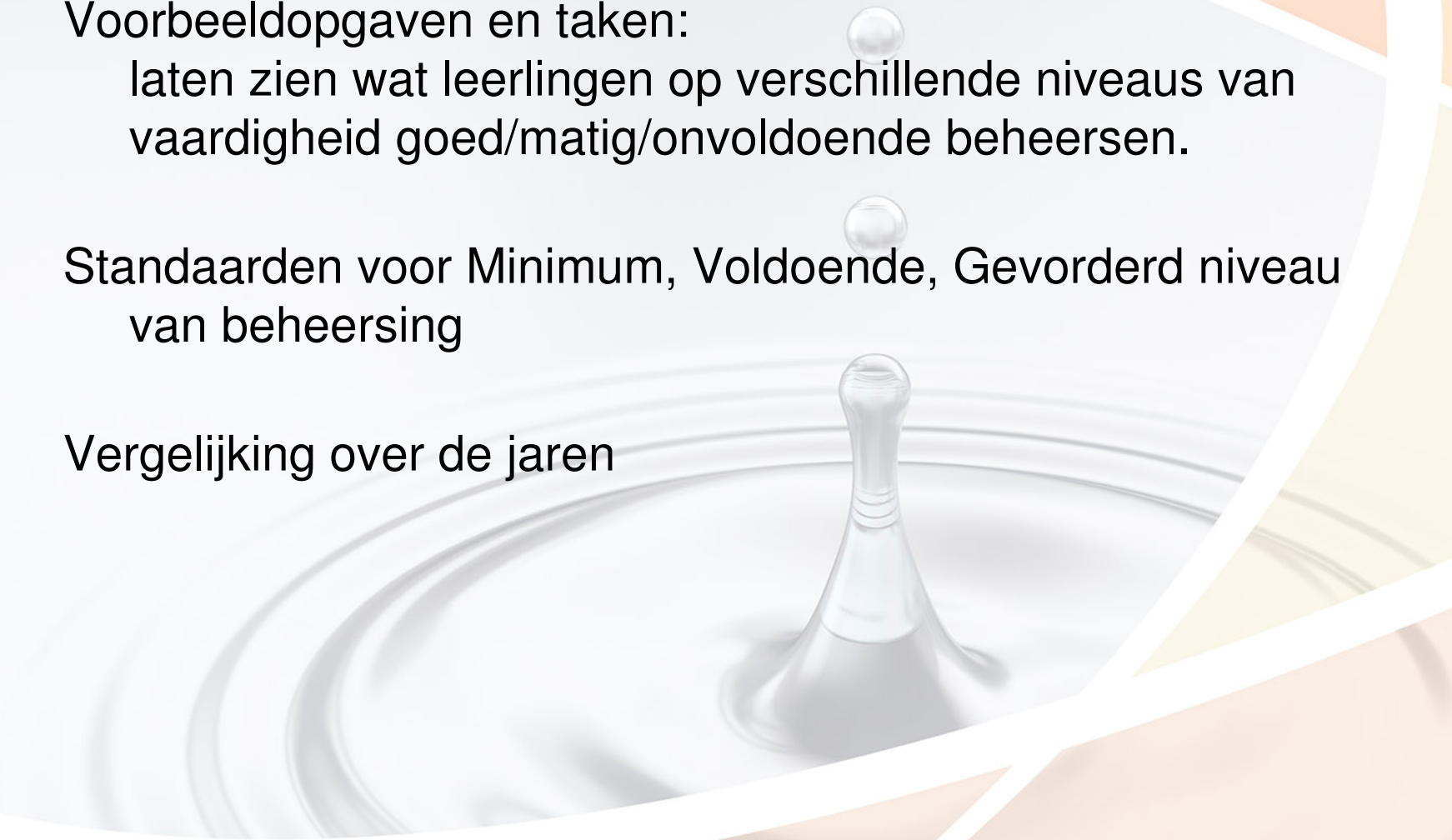
Hoe maak je kwaliteit zichtbaar?

Voorbeeldopgaven en taken:

laten zien wat leerlingen op verschillende niveaus van vaardigheid goed/matig/onvoldoende beheersen.

Standaarden voor Minimum, Voldoende, Gevorderd niveau van beheersing

Vergelijking over de jaren

Standaarden

Weloverwogen oordelen van ter zake goed geïnformeerde
(ervarings)deskundigen,
leraren basisonderwijs groep 8,
pabo-docenten
schooladviseurs, -begeleiders

Standaarden

Standaarden voor

Minimum (90-95% van de leerlingen)

Voldoende (70-75% van de leerlingen)

Gevorderd

niveau van beheersing van de kerndoelen basisonderwijs

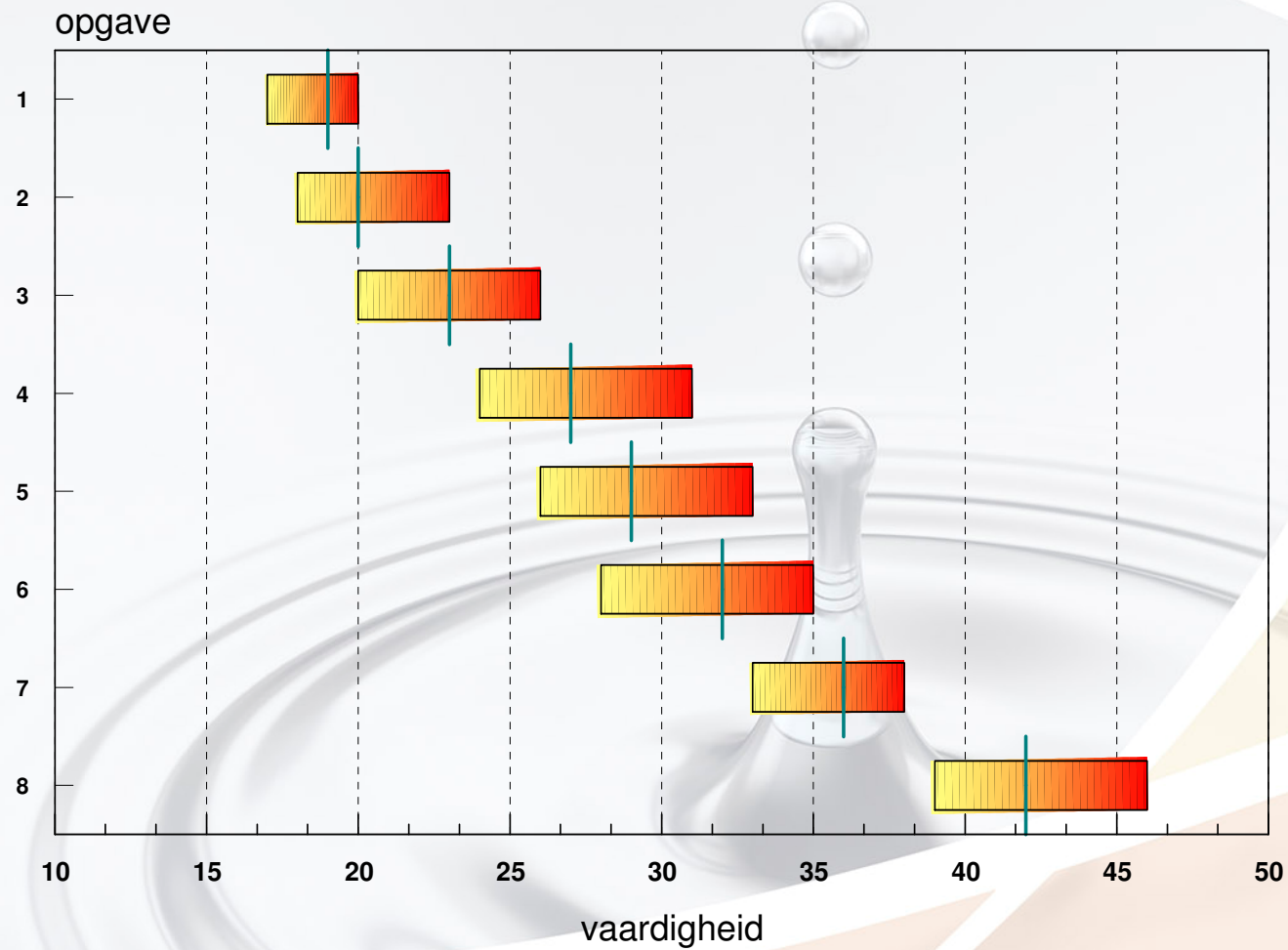
Standaarden

Vaststellen van standaarden in drie beoordelingsronden:

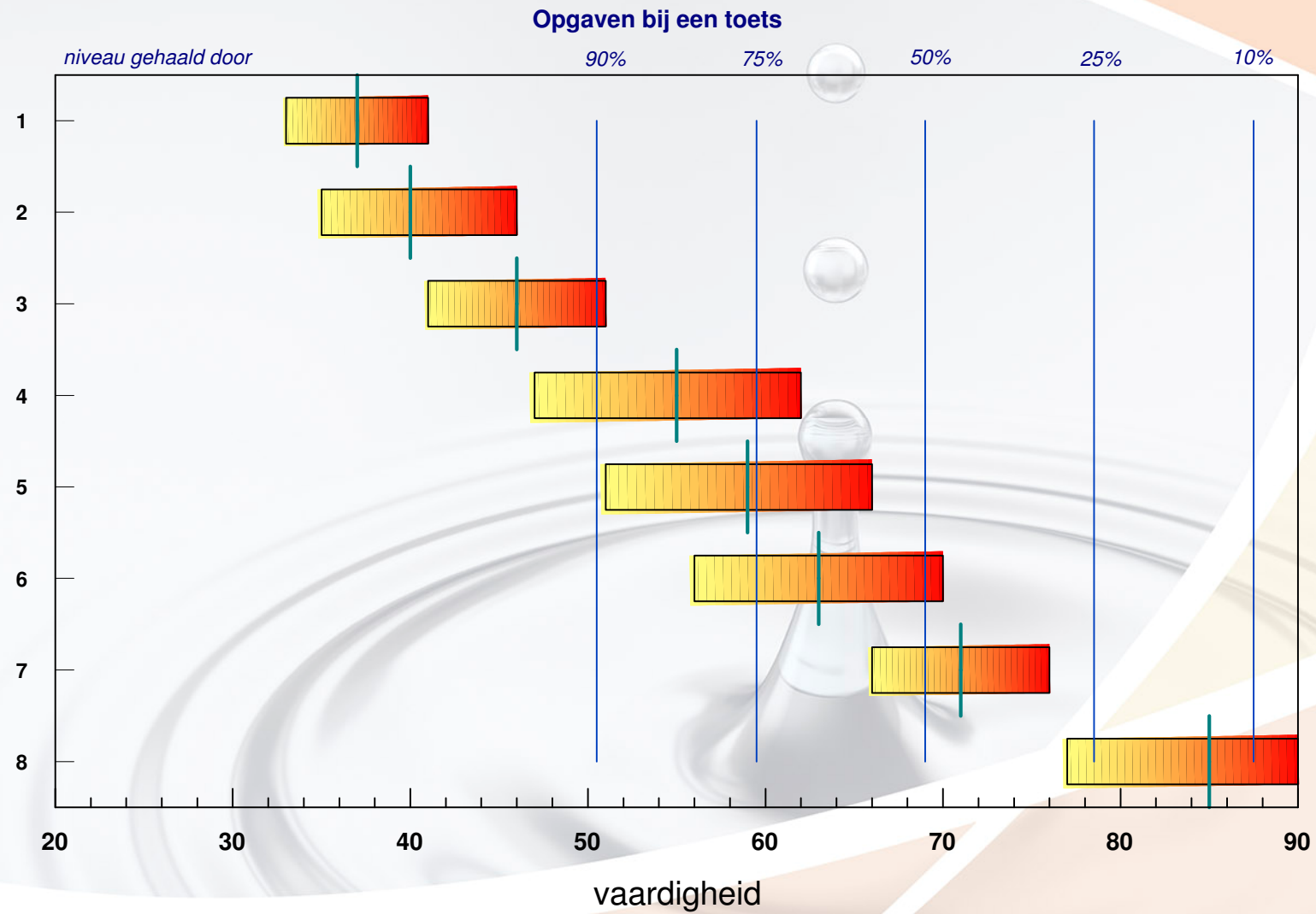
- Individueel oordeel
- Tweede oordeel na discussie in kleine groepen
- Definitieve oordeel na relatering van het tweede oordeel aan werkelijke resultaten en oordelen binnen de groep.

Onvoldoende / matig / redelijk / goed

Opgaven bij een toets

Opgaven van een toets (2)

Vergelijkingen over de tijd

Op basis van de jaareffecten

+/- 0.20 klein effect

+/- 0.50 matig effect

+/- 0.80 groot effect

A graphic of a water splash with three droplets falling into a pool of water, creating ripples. The background is a light blue and white gradient with a white curved line separating it from the orange and yellow background on the right.

PPON

Standaarden en jaareffecten

Staan los van elkaar:

Standaarden geven aan hoe de resultaten gewaardeerd worden in het licht van de kerndoelen basisonderwijs

Standaarden zijn veranderlijk omdat visie op gewenste opbrengsten kan veranderen

Peilingen Nederlandse taal

- 1988 Eerste algemene taalpeiling
- 1993 Tweede algemene taalpeiling
- 1998 Derde taalpeiling (excl. schrijf- en spreekvaardigheid)
- 1999 Schrijfvaardigheid 3
- 2002/3 Spreekvaardigheid 3
- 2005 Leesvaardigheid 4
- 2007 Luistervaardigheid 4
- 2009 Schrijfvaardigheid 4
- 2010 Spreekvaardigheid 4

Standaarden Nederlandse taal 1

Onderwerp	MIN'98	VOL'98
Lezen van rapporterende teksten	66	29
Lezen van beschouwende teksten	89	55
Lezen van argumentatieve teksten	94	53
Lezen van fictie	83	44
Luisteren naar rapporterende teksten	93	56
Luisteren naar beschouwende teksten	89	48
Luisteren naar argumentatieve teksten	91	36
Luisteren naar fictie	88	35

Standaarden Nederlandse taal 2

Onderwerp	MIN'98	VOL'98
Hanteren van naslag werken	93	52
Stijl	85	32
Grammaticaliteit	84	54
Interpunctie	90	53
Spelling	-	-
Zinsontleding en woordbenoeming	60	37
Taalbeschouwing	94	66
Woordbegrip	76	29

Standaarden Nederlandse taal 3

Onderwerp	MIN'05	VOL'05
Begrijpen van geschreven teksten	92	66
Interpreteren van geschreven teksten	84	50
Studerend lezen	84	50
Opzoeken van informatie	92	58
Woordenschat	92	58

Jaareffecten Nederlandse taal 1

Onderwerp	1988	1993	1998
Lezen van rapporterende teksten	0	-0,08	-0,08
Lezen van beschouwende teksten	0	-0,14	-0,17
Lezen van argumentatieve teksten	0	0,83	0,68
Lezen van fictie	0	0	0,03
Luisteren naar rapporterende teksten	0	0,10	-0,15
Luisteren naar beschouwende teksten	0	-0,36	-0,18
Luisteren naar argumentatieve teksten	0	-0,32	-0,19
Luisteren naar fictie	0	0	-0,41

Jaareffecten Nederlandse taal 2

Onderwerp	1998	1993	1998
Stijl	0	-0,05	-0,48
Grammaticaliteit	0	-0,18	-0,33
Interpunctie		0	0,19
Spelling	0	-0,02	
Zinsontleding woordbenoeming	0	-0,02	-0,40
Taalbeschouwing	0	-0,09	-0,12
Woordbegrip		0	-0,04

Jaareffecten Nederlandse taal 3

Schrijfvaardigheid	1988	1993	1998
- Gegeven inhoud		0	-0,04
- Zelfgegenereerde inhoud		0	0,15
- Organisatie		0	0,17
- Formele structuur		0	0,65
- Doelgerichtheid		0	0,48
- Publieksgerichtheid		0	0,58

Jaareffecten Nederlandse taal 4

Leesvaardigheid	1998	2005
- Begrijpen van geschreven teksten	0	-0,04
- Interpreteren van geschreven teksten	0	0,11
- Woordenschat	0	0,01
- Voorspellend lezen	0	-0,04

Conclusie

Geraadpleegde deskundigen zijn vaak kritisch over het bereikte resultaat

Naast positieve ook negatieve effecten, maar verschillen zijn veelal relatief gering.

Onderwerpen in de rekenpeiling (1)

1 Getallen en bewerkingen: 10 onderwerpen

Getallen en getalrelaties

Basisautomatismen: optellen en aftrekken
vermenigvuldigen en delen

Hoofdrekenen: optellen en aftrekken
vermenigvuldigen en delen

Schattend rekenen

Bewerkingen: optellen en aftrekken
vermenigvuldigen en delen
samengestelde bewerkingen

Rekenen met de zakrekenmachine

Onderwerpen in de rekenpeiling (2)

2 Verhoudingen: 4 onderwerpen

Verhoudingen

Breuken

Procenten

Tabellen en grafieken

PPON

Onderwerpen in de rekenpeiling (3)

3 Meten en meetkunde: 8 onderwerpen

Meten: lengte
oppervlakte
inhoud
gewicht
toepassingen

Meetkunde

Tijd

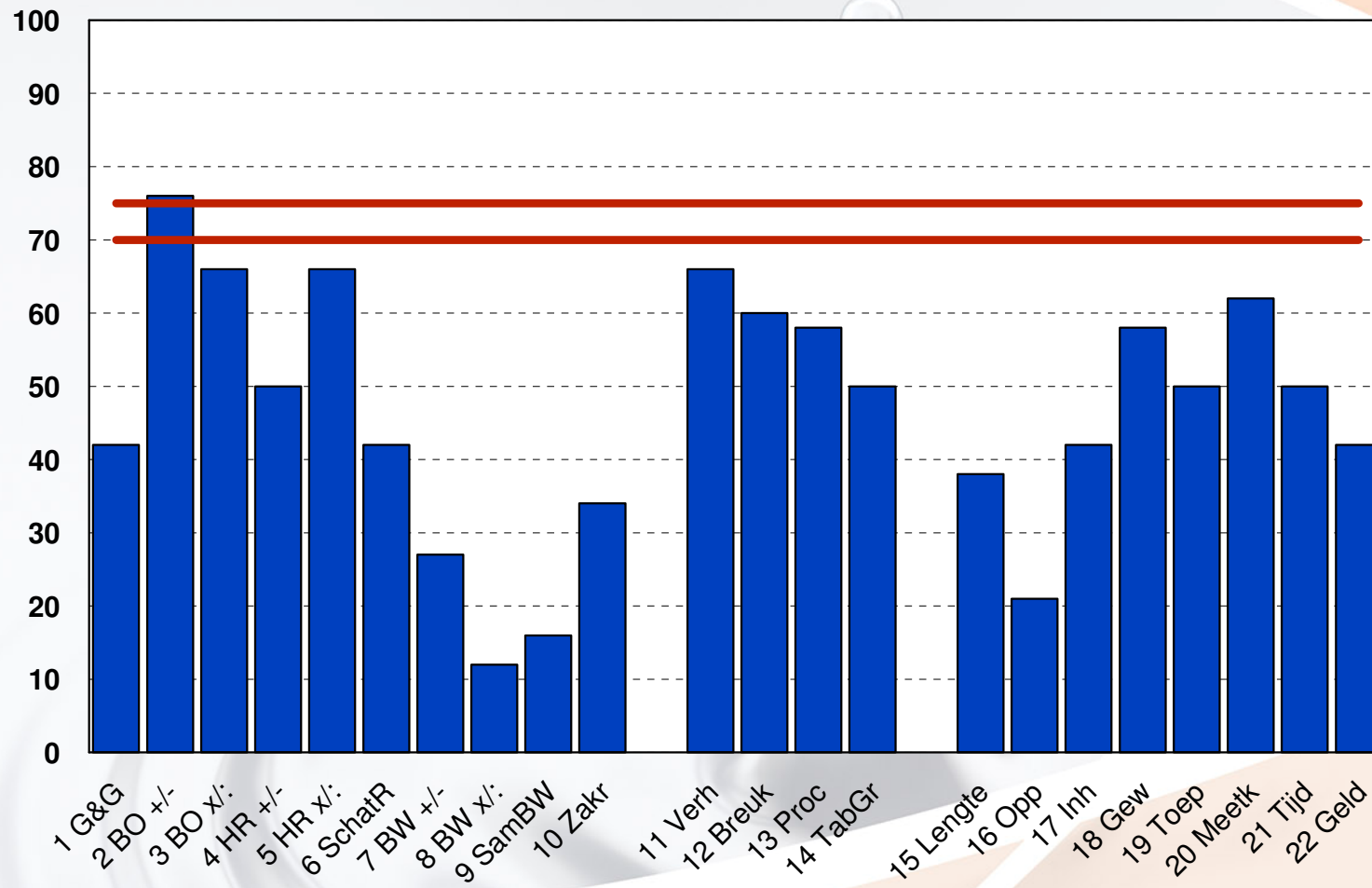
Geld

Wat is een standaard concreet?

Een standaard is dus een score op een vaardigheidsschaal. Op basis van die score kan bepaald worden welk percentage leerlingen aan de standaard voldoet. Omdat ook de mate van beheersing van opgaven op de schaal kan worden afgebeeld, is het mogelijk aan te geven wat van leerlingen op het niveau van de standaard wordt verwacht.

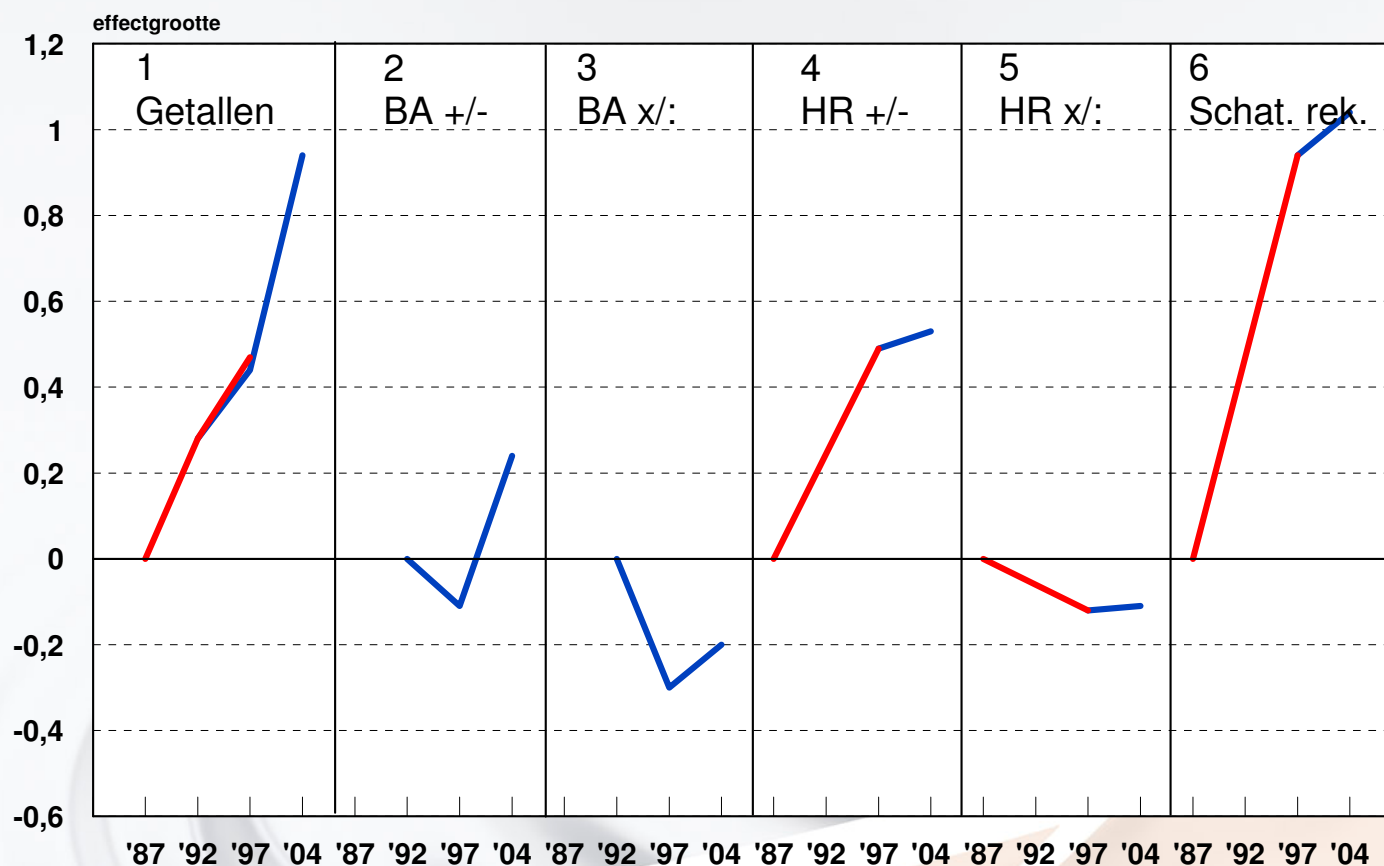

Standaard Voldoende (% IIn)

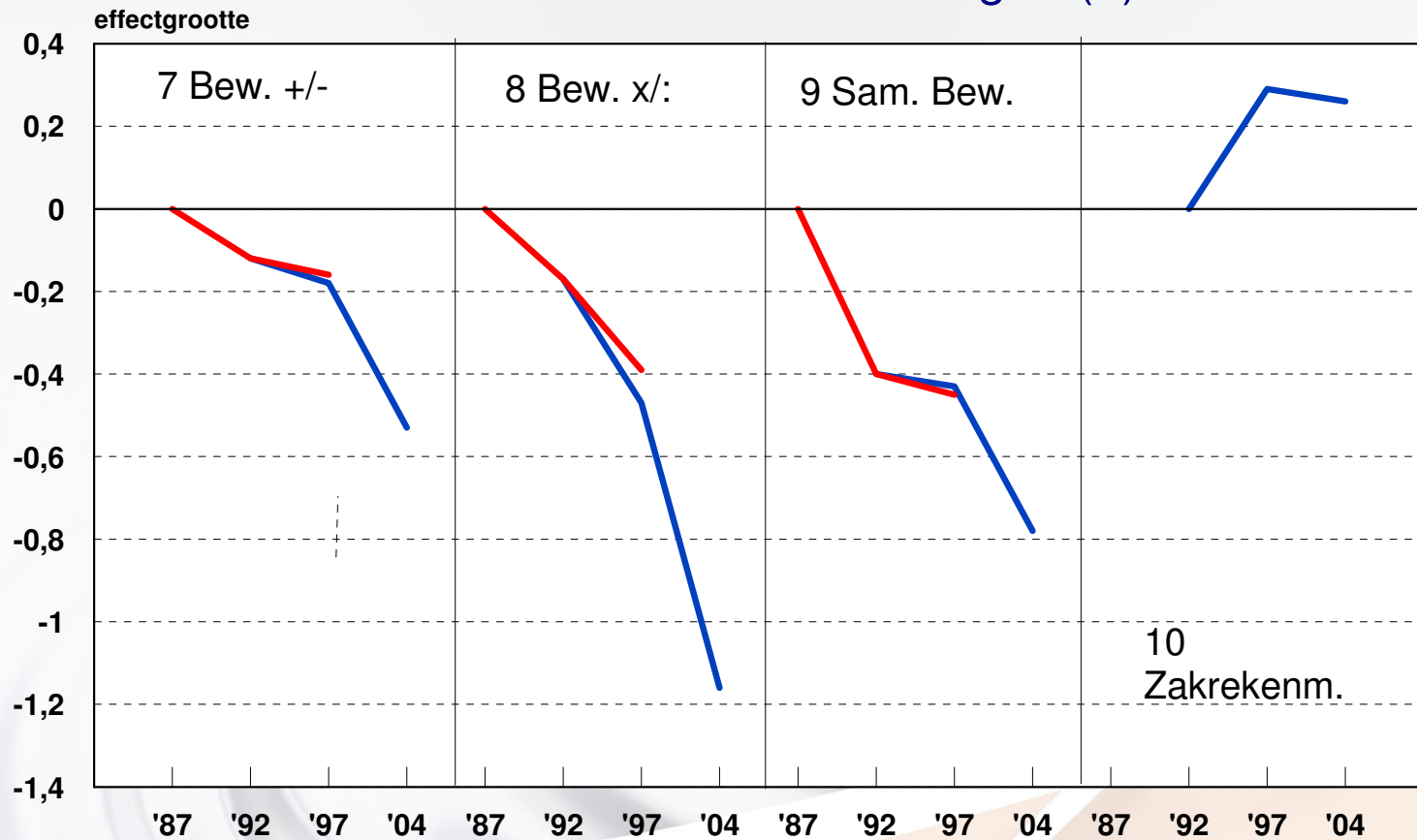
Ontwikkeling rekenen/wiskunde (1)

Effectgrootten 1987-2004
domein Getallen en bewerkingen (1)

Ontwikkeling rekenen/wiskunde (2)

Effectgrootten 1987-2004
domein Getallen en bewerkingen (2)

Algemene conclusies

Niveau over de jaren vrij stabiel,
met uitzonderingen op het gebied van rekenen/wiskunde

Geraadpleegde experts vaak kritisch over het bereikte
niveau in de verschillende leergebieden

Wat merken scholen hier van?

Methode-ontwikkelaars

Extra aandacht, extra middelen

Referentieniveaus en DLL

